

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præscriptionibvs. Titvlvs XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Licet autem te scire volumus & tenere, quod adversus ecclesias minorem præscriptionem, quam quadraginta annorum Rom. eccles. non admittit, licet quidam canones comprobant tricennale: & ecclesia se potest adversus ecclesiam quadragenaria temporis præscriptione tueri de illa, quam inconcuse quadraginta ann. non sicut possit. Verum si de præscriptione & interruptione inter partes fuerit mota quæstio, ab utraq; parte testes recipi debent: & si probata fuerit interruptio, præscriptio non retinebit.

CAP. IX.

Fines prædiorum ecclesiasticorum, quadraginta annorum spacio præscribuntur.

Idem Syracusano Episcopo.

Quia indicante b Abbate C. comperimus, inter eum & Abbatem sanctæ Lucie gravem esse exortam de finibus quætionem: argumenoris definitione illam prospeximus finiendam.

Hortamur igitur, ut ad loca de quibus est contentio accedentes, eam in vestra faciatis præsentia terminari. Quadraginta tantum annorum præscriptione utriusque parti servata.

CAP. X.

Tempore infirmitatis non currit præscriptio.

Lucius III. de Massiandane & de Dorcestre Abbatib. & Magistro A. de VV. de Forda.

Ex transmissa & conqueisione Abbatis & Monachorum de Haben. accepimus, quod cum ecclesia de Camenone ad jus eorum pertineat, & homines de Sibon. & Vinton. ecclesiarum parochiani sint ipsius ecclesie: clerici, qui prædictas habuerant ecclesias, minus tim omne jus parochiale præter jus funerandi matrici ecclesie subtraxerunt: & infra. Dis. ve. man. quatenus decimas & oblationes cum aliis obventionibus memoratæ matrici ecclesie (præscriptione hostilitatis tempore non currente) restitui faciatis.

CAP. XI.

Procuratores qua debentur legatis & nunciis Apostolicæ sedis, præscribi non possunt.

Innocentius III. Abbari de [Conedo.]

Accedentes ad præsentiam nostram præpositus sancti Nazarii, & A. canonicus sancti Stephani, syndici & procuratores primicerii & clerici e Mediolan. de ordinariis majoris ecclesie graviter sunt conqueisti, quod cum ipsi legatos & nuncios Apost. sed. devote recipiant & procurant, dicti ordinarii procurare ipsos renuunt, & procurantibus s. ad expensas subsidium impartiri: [1 & infra.] Volentes autem ut quod omnibus immineret, ab omnibus comperetur. Mandamus, quatenus nisi dicti ordinarii per speciale privilegium Apostol. sed. a præstantibus procuratoribus ostenderint se immunes, (etiam si longissimo tempore procuratoris obsequium non impendiderint: cum in talibus præscriptio tibi locum nequeat vindicare) ipsos ad procuratoris facinam ordine debito subeundam teneti decernas.

[1 Unde clerici Mediolanen. grave querunt sibi præjudicium generari, cum eum per civitatem ipsam saepe contingat transire, facere nuncios nostros & legatos, quanto in eorum procuratoribus pauciores existunt, tanto facientes amplius peraguntur, & quanto per plures onus esset procuratoris divisionem, tanto a facientibus facilius portaretur. Quo si quidem ordinarii, cum pro eis & alia vigilare iugiter non cessemus, & spiritualia sicut Deus dederit amobus ministremus, in huiusmodi se iure specialiter tueri satagant,

a Cap. 1. eod. tit. in 2. compilat. vid. Bald. tract. de prad. in 3. parte principali. b Cap. 2. eod. tit. in 2. compil. unde ita reponenda est in scriptis: Idem Syracus. Episcopo. c Ca. 1. De capell. mon. unde restituenda est in scriptis, quando videlicet currat præscr. vid. Special. tit. de app. 4. non breviter. Add. latè per Ripam tract. de post. d Ca. 1. eod. tit. in 3. comp. e al. cleris Mediolan. in ant. f al. expensas noluit subsidium, &c.

non videtur. præscriptum enim & Apostolus dicit: Si vobis spiritualia seminaverimus, non est magnum si carnalia vestra metamus: & instantia nostra quotidiana sit omnium ecclesiarum sollicitudo, sicut plenus norunt præsentis pariter & remoti.]

CAP. XII.

Subditus non præscribit obedientiam contra prælatum.

Idem de Costa, & de S. Donato prioribus.

Cum non a liceat à capite membra recedere, non sufficimus admirari quod sicut referente Bracaren. Archiepiscopo nobis est intimatum, licet ecclesie vestre in ipsius sine diocesi constituta, vos tamen obedire sibi tanquam Episcopo b vestro contumaciter recusatis: [1 & infra.] Ideo [que] mandamus, quatenus præfato Archiepiscopo & ecclesie Bracaren. obedientiam & reverentiam debitam, sicut alii clerici sue diocesis faciunt, impendatis, præscriptione temporis non obstante.

[1 Quem igitur crimen ariolandi sit repugnare, & scelus idololatria nolle acquiescere, sustinere nolentes, quod subditus prælati sui non obediam ut tenentur, de communi f. n. con.]

CAP. XIII.

De iuribus ad Romanam ecclesiam spectantibus currit sola centenaria præscriptio.

Idem Nobili viro Masafeloni.

Audientiam e Apostolatus no. pervenit: [1 & infra.] Proponebatur ex parte tua Alexand. Pa. præd. nobis tibi in castro Palatioli concessisse singulis annis 40. fol. denariorum Papien. quos Rom. eccles. ibi conievit recipere annuatim: insuper comestiones, banna, placita, forisfacta, & omnia iura, quæ ibi Apostolic. sed. habebat. Sed ea tibi ratione nulla debent castellanus eiusdem castri constantissime asserere. Ad quod probandum inducebas prædicti Papæ privilegium, & librum eccles. Rom. censualem: hoc etiam nitentur probare per testes, qui dicebant se vidisse præscriptum censum nunciis Rom. Pont. à 50. annis, & infra fuisse solutum. Sed inter alia fuit ex adverso responsam, quod nec privilegium, nec liber censualis, tibi aliquid commodi afferret, cum privilegio usus non fueris spacio annorum 30. & liber censualis suspectus existeret: quia non fuerat in camera nostra receptus, ac scilicet alio modo scripserat dicta restium, quam dixissent. Nos igitur magis auctoritatem privilegii, quam depositiones testium attendentes, considerantes etiam librum censualem, quem non suspectum habuimus, licet non in nostra, sed in Cardinalis sancti Hadriani camera sit inventus, qui f. eum, quando camerarius fuerat, de camera B. Petri suscepit, nec credentes ipsum scribarium (cum iuratus sit officium suum fideliter exequi) aliud scripserat, quam a testibus diceretur: Respicientes insuper (quod est longè validius) ipsum negotium tangere principaliter Rom. eccles. contra quam non nisi centenaria præscriptio currit: in solutione prædicti census & aliorum petitorum condemnavimus partem adversam, injungentes eidem, ut tibi non tanquam tibi, sed tanquam eccles. Rom. (cujus auctoritate debes percipere, cujus etiam propter prædicta beneficia vasallus existis) sine difficultate persolvat.

[1 Te conquirente quod quadam iura de castro palatiolo à se. re. Alexand. Papa. n. tibi concessa castellan. eiusdem castri tibi reddere denegabant. Porro te ac. dil. fil. Leonis consulerunt, illius castri propter hoc in nostra præsentia constitutos audiri fecimus diligenter.]

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vid. Rom. singul. 100. incip. Curio. li. de Florentia. b Archiepiscopo. c C. 3. eod. tit. in 3. compil. Anchar. consil. 310. & Paul. Castr. consil. 280. incip. In iusto præsentia. d asserbant. e Libro censuali ecclesie in loco non suscepto servato sreditur. Lt. ff. si veri. pet. Bart. f al. quis.

CAP. XIV.

De contentaria prescriptione, qua solum currit contra Romanam ecclesiam, tempora schismatum deducantur.

Idem Hel. & Gu. Abbatibus.

Ubi a vobis: [1 & infra.] Licet igitur tam legaliter, quam canonica sit definitio statutum, ut contra Rom. ecc. quae gaudet privilegio speciali, non nisi centum annorum praescriptio locum sibi valeat vindicare: tempora tamen intercurrentium schismatum, quae secundum juris ordinem cursum praescriptionis impediunt, nolumus aliquatenus computari, sed diligenti consideratione ahibita de ipsa computatione deduci.

[1 Aliis literis dedimus in mandato, ut in causam qua inter ecclesiam Heliden. ex una parte, & ecclesiam de Gand. & ecclesiam Roman. ex altera dignoscitur agitari, testes ad probandum praescriptionem recipere debeatis. Insinuatione praesentium vobis duximus declarandum, quod postquam praescriptio contra monasterium super praedictum & libertatem ipsius dicitur inchoata, sessura trium schismatum adversus Rom. ecc. interveni.]

CAP. XV.

Tralatu inferiori, potest praescribere in certis ecclesiis sua dioecesis totum sui Episcopale: quibus dicitur tamen de praescriptione tempus, quo vacavit ecclesia cathedrali.

Idem Helien. & Rosen. b. Episcopis.

Aditis & intellectis e. meritis causae, quae venit inter Vigorem. Episcopum, & Abbatem de Hevescham super ecclesiis in valle de Hevescham, quas Episcopus asserit ad se dioecesana lege spectare, Abbas autem eas esse ab ejus jurisdictione prorsus exemptas: [1 & infra.] Verum tanto tempore probantur per testes ab Abbatibus de Hevescham pleno jure possidere, ut videantur in eis Episcopale jus legitime praescripsisse:

[2 & infra.] Quocirca mandamus, quatenus inspectis privilegiis The. & Of. Regum, quae Abbas super praemissa libertate asserit se habere, si per illa constiterit, quod vallis de Hevescham sit ille locus, quem C. praed. no. libertati donavit, absolvas Abbatem ab impetitione Episcopi super ecclesiis memoratis: & adjudicantes illas Abbati pleno jure subjectas. Episcopo super illis silentium imponatis. Quod si Abbas in hac probatione defecerit, audiatis probationes super tempore, quo intra quadraginta annos sedes Episcopalis vacavit: & si per tantum temporis vacasse constiterit, ut illo subditio, non sit quadragenaria completa praescriptio, vos in illis ecclesiis, jus Episcopale adjudicetis Episcopo, & super illo perpetuum silentium imponatis Abbati. Si autem exceptionem hujusmodi Episcopus non probaverit: quia tamen interruptionem probavit circa processionem Pentecostalem in villa & ecclesia de Mortana, & ad receptionem ac procuracionem Archidiaconi. nec non solutionem denariorum S. Petri in valle de Hevescham, circa cognitionem quoque caufarum matrimonialium, & capellani suspensionem in praedicta villa de Mortana, & interdictum capellanum in praefata villa de Hevescham, vos super his jus Episcopale adjudicetis eidem, si tamen circa suspensionem & interdictum hujusmodi intra quadraginta annos interruptio facta fuit: in ceteris ei silentium imponentes, quae Abbas praescripsisse probat.

[1 Cognovimus evidenter ecclesias illas per privilegia Rom. Pontif. non esse ab Episcopali jure substractas, nisi forte vallis de Hevescham sit ille locus quem a duobus Rogibus, Rendo videlicet & Osa libertati donata bo. m. C. Pp. libertati donavit, sicut in ipsius privilegio continetur.]

[2 Nisi forte per tantum temporis spatium Vigorem. ecclesia

a Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. b al. Racerfen. c Capit. 5. eod. tit. in 3. compil. vid. c. audiu. sup. de integ. rest. ubi D. Bald. in trad. de preser. in 3. p. 6. p. principalis q. 1. Felin. in ca. irrefragabili sup. de offic. ordinarii. d Hic dicitur concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 20.

interim vacasset, ut tempore vacationis subditio, praescriptio minime sit impleta.]

CAP. XVI.

Non potest subditus contra superiorem visitationem aut procuracionem ratione visitationis debita, in seipso praescribere: quavis alius in personam alterius praescribere possit utrumq.

Idem Parisiens. Episcopo.

Ubi a ex officio sui debito Senon. provinciam visitaret Archiepiscopus Senonem. per Parisien. dioecesis transitum faciens, ad Abbatem sancti Maglorii prioris de Castres, & quorundam aliorum ecclesiarum ejusdem dioecesis necesse habuit declinare: a quibus cum procuracionem sibi debitam postularat, ipsi eam inhumane negaverunt, ad suae negationis defensionem hoc solum allegantes, quod non meminerat se procuracionem hujusmodi praecedentibus ejusdem Archiepiscopi exolvisse, nec ab eis aliquando fuisse petita: [1 & infra.] Nos igitur praesentium allegationem eorum nullam penitus reputantes, cum contra procuracionem, quae ratione visitationis debetur, praescribi nequeat: quemadmodum nec contra visitationem ipsam potest aliquo modo praescribi, & si alius contra eam praescribere possit. Mandamus, quatenus sententiam, quam in hujusmodi contemptores de antiqua Metropoli consuetudine tulit Archiepiscopus memoratus, utique ad satisfactionem condignam facit observari, quia secundum Apostolum: Qui spiritualia seminavit, non est magnus, si metat carnalia, cum nemmo cogatur suis stipendiis militare. Si quid enim aliud, quam superius fuerit allegatum, contra intentionem Archiepiscopi objicere voluerint & probare, nos eis faciemus justitiam exhiberi.

[1 Idem vero Archiepiscopus propter procuracionem sui minus rationabiliter denegatam illius auctoritate resistit, quod super hoc a sede Apostolica impetravit, ab officiorum executione suspendit: eosdem postmodum, quantum suspensionis sententiam non servavit, vinculo excommunicationis adstringens, quod tunc in ipsius Archiepiscopi literis protestatus contineri, quae eandem sententiam petebat auct. ap. confirmat.]

CAP. XVII.

Qui alieno nomine possidet, non praescribit, nec etiam si, qui proprio, nisi habeat bonam fidem & iustum titulum, si praesumpserit contra eum, hoc dicit, secundum Joann. Andr. addita. supplem. Pannorm.

Idem Pisano Archiepiscopo.

Si diligenti: [1 & infra.] Cum iudicatus Calistanus ad jus & proprietatem B. Petri pertinet, sit tota Sardinia nullo pertinet mediante, tibi non licet pro te vel ecclesia tua a Marchione Massae iudice Calaritano fidelitatis exigere iuramentum: [2 & infra.] Nos igitur, quae nuncius tuus proponere voluit plenius circumspexit, non intelleximus te vel ecclesiam tuam super hoc aliquo jure subnixam, cum auctor. sed. Apostol. non ostendat, per quam a iudicibus Calaritanis, tu & antecessores tui fidelitatis exigeretis iuramenta: nec praescriptio aliqua munias, cum secundum confessionem tuam in 5. nec ecclesia Pisana, vel tu fueris in quasi possessione juris exigendi hujusmodi iuramentum, quod si per

a Cap. 6. eod. tit. in 3. compil. De materia procuracionis & visitationis, vid. concil. Lateran. sub Alexandr. 111. cap. 4. & sub Innocent. III. cap. 33. adde concil. Oxoniense ca. ut singula. & concil. Trident. sess. 24. de reform. ca. 73. & Bernard. Diac. reg. 360. inq. Procuratio seu visitatio. b utrumq. c al. idemq. mandatum. * 1. Corinth. 9. d Cap. 7. eod. tit. in 3. compil. bona fides qualiter probetur, vid. Innocent. & Imol. in cap. fin. infr. eod. Ordinal. conf. 242. & Paul. de Cast. conf. 113. Bald. in l. fin. C. de ed. Dico. Haer. toll. e An confessio praedicta talis vocat eccles. Cy. in l. 4. in l. 1. C. de confess. Bart. in l. certu. §. sed ante ipsos. ff. eod. l. de ita. quod pro sed. Apostol. Ceterum omnes manus habent in impressum est.

sedes

fedem Apost. ab ipsis iudicibus receptum fuisse fateris, per quod constat ecclesiam Romanam semper in quasi possessione fuisse, cum pro ea ministerio tuo & antecessorum tuorum exactum fuerit, & praestitum iuramentum: & is possidere dicatur, cuius nomine possidetur. Si vero dicitur, quod nomine tuo & antecessorum tuorum, & non nomine nostro & ecclesiae Romanae fuerit iuramentum exactum, posset inferri, quod iuramentum praestitum de conservando iure & honore sed. Apost. fuerit violatum: unde licite retineri non posset, quod contra iuramentum huiusmodi fuerit scienter obtentum: quia etiam secundum hoc locum praescriptio habere non posset, cum in praescriptione rerum ecclesiasticarum bona fides & iustus titulus exigantur: etsi etiam locum potuisset habere praescriptio, non credimus centenarium praescriptionem (qua sola currit adversus Hom. eccl.) posse probari.

[1. Penes animo, quod illa tabernaculi archa significet, in qua cum tabula virga simul & Manna sunt iubente Domino recondita, nequaquam nos tibi scripsisse dicitur & asperè reputari, cum in peccato Rom. Pont. qui universis ecclesiarum praelatis praesse Deo auctore dignissimus, & virga correctionis & manna debeat esse dulcedinis, ut altera siveat humiles & devotos, & reliquos rebelles feriat, & poenae delinquentes. Hinc est quod illius vulneribus sauciati, quem Samaritanus duxit in stabulum, vnum adhibetur & oleum, ut nisi communitio & exhortationis oleo delinquentium vulnera sanentur: vnum ecclesiasticae severitatis sussequitur. Licet rigitur ex his quo praemisimus contemptis monitis nostris & mandatis, quibus nisi factum fraternitatem tuam frequenter inducere, ut dil. si. e. VV. Maximimum Masse, iudicem Calartanum iuramento fidelitatis ab solvens, quod exhiberi tibi & ecclesiae Romanae fecisti, ut eo non obstat nobis & ecclesiae Romanae iuraverit, non solum asperitatem verborum, sed executionem forsitan potuissent in te procedere ecclesiastica disciplina.]

[2. Super eo vero articulo taliter respondisti, quod ab eo tempore quo fuisi assumptus ad praesulatus officium, iuramentum fidelitatis praes. se. ap. ab ipsis iudicibus recepisti: siens te per Archiepiscopum Villanovam praedecessorem tuum, virum magna auctoritatis & honestatis, qui longo tempore in curia Romana extitit cardinalis, ipse quoque, penitus nunc consuetudines, & statuta, & omnes antecessores tuos, qui fuerunt viri magne auct. sic te antiquam consuetudinem tenuisse pariter, & sciasse, cum nihil tibi vel ipsis habuissent ab Apost. se. iussu obiectum.]

CAP. XVIIII.

Abbas in capellis praescribere potest iura episcopalia, obtinet tamen in his sicut quae praescripti. h. d. quod ad titulum.

Idem Episc. Lucan.

Um b olim frater Episcopo, cum Abbate & monachis sancti salvatoris de Ficheto super plebe Falamazan & adjacentibus capellis ipsius in nostra praesentia litigantem institutionem in eis, & alia ad jus Episcopale pertinentia vindicantes, ad fundandam intentionem tuam jus commune principaliter allegabas, cuius auctoritate dicebas universa spiritualia in praedictis locis, quae sunt in dioecesi tua constituta, ad te tantquam ad dioecesanum Episcopum pertinere, arbitrium & potestatem super hoc promulgatum à Pistorien. Episcopo Archiepiscopo tuo ac primicerio Lucanis allegans. Ad eandem autem intentionem tuam Abbas Greg. vii. d. Papa praedecess. nostri privilegium exhibuit: quod praedictum arbitrium multo videbatur tempore praesentis: per quod tam monasterium, quam plebs & capella praedictae videbantur libertati donatae: [& infra.] Aliorum quoque Rom. Pont. dictus Abbas privilegiis utebatur post arbitrium promulgatum obtentis, qui libertatis privilegia sibi concedere videbantur. [1 & 7.]

a exigitur. b C. l. eod. tit. in 4. compil. Vide Guid. Pap. hic. c. Ab utraq. scil. parte approbatur. sup. de arb. ca. ex par. d. Hic 2. verba praed. nos. omnibus manifeste desunt.

Quia praedictus Abbas sufficienter ostendit monasterium suum super institutionibus, destitutionibus, & ordinationibus plebani & clericorum, baptismo, & poenitentia in levioribus culpis, sepultura, decimarum perceptione, ac divinis officiis celebrandis, tam in plebe, quam in capellis praedictis in excommunicando atque interdicendo, & etiam absolvendo legitima praescriptione munitum: Abbatem ipsum ab impetitione tua super iam dictis articulis duximus absolvendum, super illis tibi perpetuum silentium imponendo, super aliis omnibus, quae ad jus episcopale spectare noscuntur, juxta tenorem arbitrii eundem Abbatem, quod ad plebem & capellas praedictas sententialiter condemnantes.

CAP. XIX.

Qui praescriptione completa privilegium contrarium impetrat, & utitur illo, praescriptioni renouat. Si praescriptio non erat completa, malam fidem habet: & ideo non praescribit.

Idem.

Veniens a ad praesentiam nostram Abbas sancti Martini de Pannonia: & infra. Petiit à nobis postmodum idem Abbas, ut Vespriem. Episcopus non impediatur vel faciat impediri, quo minus omnes, qui in Simagien. parocia vel comitatu consistunt de omnibus quae possident, decimas sibi solvant: sicut in privilegiis Paschalis Pa. praed. no. & sancti Regis Stephani conuenitur. Praefatus vero Episcopus postulavit, ut decimas Simagien. comitatus intra suae dioecesis terminos constitutas, quas detinet idem Abbas, sibi restitui faceremus, nisi alioquo iure specialis se ipsas possidere monstraret: & infra. Christina vero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad sacros ordines promovendi fuerint, clerici ecclesiarum vel capellarum ipsius monasterii, quod est in Vespriem. dioecesi constitutum à Vespriem. Episcopo postulabant: si quidem catholicus fuerit, & gratiam sed. Apost. habuerit, & ea gratis sine pravitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio, quem maluerint, praesule catholico suscipiendi ea liberam habeant facultatem: sicut in privilegio dicti Paschalis, & Alexan. Papae praedecess. nost. perpeximus contineri. Non obstante privilegio Clementis Papae, per quod privilegiis suorum praedecessorum non extitit derogatum, cum de ipsis nullam fecerit mentionem, praesertim cum & ipse Clemens privilegium illud concesserit, salutis institutionibus, non solum Romanae ecclesiae, sed ipsius etiam legatorum. Nec obstat poterat praescriptio, quam idem Abbas in suum subsidium opponebat: quia si consummata erat, quando ab Alexandro Papa privilegium impetravit, juri praescriptionis renouasse videtur b, praesertim cum coram vobis privilegio illo sit usus, quod suae intentioni (quantum ad hunc articulum) contradicit. Si vero nondum consummata erat praescriptio, sed erat in praescribendo: post impetratum huiusmodi privilegium, bonam fidem non habuit: & ideo secundum canones non praescripsit.

CAP. XX.

Nec in foro canonico, nec civili, valet praescriptio cum mala fide.

Idem in Concilio generali. c.

Quoniam a omne, quod non est ex fide, peccatum est. Synodali iudicio definimus, ut nulla valeat absque bona fide praescriptio, tam canonica, quam civilis. Cum generaliter sit omni constitutioni atque consuetudini derogandum, quae absque mortali peccato non potest observari. Vnde oportet, ut qui praescribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienam.

a Cap. i. De priv. in 4. compil. b Vide l. unic. C. de Ties. l. 10. c. sub Innoc. III. c. 41. d. Ca. 3. eod. tit. in 4. compil. Vide Mathesil. sing. 23. in c. nota quod omnes leges.